

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . 20.—
za pol leta . . . 12.—
za četrt . . . 8.—
za en mesec . . . 5.—
za hemójo celoletno . . . 20.—
za ostalo inozemstvo . . . 25.—

== V upravníštvo: ==
Za celo leto naprej . . . 22-40
za pol leta . . . 12-20
za četrt . . . 8-60
za en mesec . . . 5-90
3 pokliljenjem na dom stane na
mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENECE

== inserati: ==
Enostolpna petlitrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . » 13 »
za trikrat . . . » 10 »
za več ko trikrat . . . » 9 »

V reklamnih noticah stana
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenmi nedelje in
vraznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8/III.
Rekopis se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. 724
Sprejema naročnice, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Poslanec Udržal o položaju.

Poslanec Udržal se v »Venkovu« bavi s političnim položajem in obžaluje pred vsem, da v češkem taboru ni nikake edinosti glede boja z Nemci. Ustanovili smo »Slov. Unijo«, a kljub vsem prizadevanjem še danes niso v njej združeni vsi slovanski narodi. Češki radikali so iz »Unije« izstopili, drugim se zopet zdi, da je »Unija« premalo češka. Predstavitelji novoslovanstva imajo celo pomisleke, ako je obstoj »Unije« sploh koristen. Realisti razmotrivajo vprašanje, ako more komplicirano češko vprašanje sploh prenesti še balast zahtev drugih slovanskih narodov. Mislim, da je prišel čas, da si odgovorimo na vprašanje, ali nam je zveza z drugimi avstrijskimi slovanskimi narodi koristna ali ne. O tem vprašanju se bo razpravljalo še pred jesenskim zasedanjem-drž. zbor. Dalje izvaja poslanec Udržal, da Čehi nikakor niso tako močni, da bi mogli voditi politiko v velikem stilu ter da si morajo iskati zaveznikov. Bila bi največja napaka, ako bi si slednjih najti ne znali. Končno priporoča poslanec Udržal revizijo češkega programa v svrhu enotnosti. S čašu primernim moderniziranjem državnopravnih zahtev bi se lahko ugodilo tudi realistom. Kako se bo položaj dalje razvijal, je težko predvideti; ni izključeno, da bi nenaden preobrat politične situacije na Ogrskem razčiščujoče vplival tudi na naše politične razmere. Da bi vlada nameravala razpustiti zbornico, poslanec Udržal ne veruje

Dan našega učiteljstva.

Danes je dan našega učiteljstva! Bil je mrak in zaspanost je vladala med učiteljstvom. Puhlo nazadnjaštvo je zagospodovalo nad njimi. Kar jih je bilo poštenih značajev in treznejših glav, so bili tako sterorizirani in pritlačeni, da se niso mogli pokazati v javnosti. Slednjič se je združila peščica značajnih oseb, ki niso marale pripogniti kolen pred maliki, katerim se je klanjalo celo okrožje. Amoniti so zagnali divji krik. Nobena podlost jim ni bila pre-slaba, nobeno sredstvo prenizko, da ne bi ga uporabili v boju zoper svoje tovarišice in tovariše, ki so se drznili ohraniti svobodo mišljenja in naziranja in

niso marali z zavezanimi očmi plesati okrog modnih malikov. V boju so naraščale vaše vrste, mrak se je zgubil, prisvetila je zora in za njo napočil dan.

Danes je vaš dan! Viharjev vam še ne manjka in ne bo manjkalo. Dan bo zahteval in zahteva od vas znoja in boja. Kakor se niste ustrašili boja z oblastni teme, dokler je še absolutno vladal mrak v vaših krogih, ne boste se ga tudi ustrašili tekotom znojnega dneva.

Vi ste kost iz kosti in kri iz krvi onega naroda ki je v dolgih stoletjih trdovratnih bojov z najrazličnejšimi nasprotniki sinom in vnukom ohranil dedščino očetov. Navali divjih Obrov in Mažarjev ga niso iztrebili, nemško gospodstvo ga ni uničilo. Pretrajal je tlačanstvo nemških grofov in turške vojske, moreči absolutizem in hinavski liberalizem. Kot piškav sad so odpadali posamezni člani našega naroda in trhle veje so se krušile, iz zdrave korenine so pa poganjale vedno nove veje, novo cvetje in sadje. Liberalno učiteljstvo je tak piškav sad, ki je pričel hitro odpadati, kakor je hitro dozorel.

Zdravo deblo našega naroda ne prenaša takih izrodov in jih otesa od sebe. Na njihovem mestu se pa množe vaše vrste.

Katoliške mladeniške organizacije, naša katoliška akademiška mladina in vaše vrste — to so najlepši pojavi zdrave življenske moči našega naroda in najboljše poročstvo njegove bodočnosti. Vse te organizacije so nastale iz malih pričetkov, imele so se boriti z nezasišanimi težavami. Toda prvi boji in naporu so premagani, moč teme je strta, napočil je dan.

Pozdravljen vaš dan, pozdravljen vaš plodonosni, od neba blagoslovljeni trud. Vsaka kapljica vašega znoja, prelita na polju naše domovine, vsak napor in trud, vsaka žrtev vašja je seme lepše bodočnosti našega naroda.

Narod naš, ki se ni dal okužiti od gnilega liberalizma in ga je otesel od sebe kot piškav sad, oni narod bo tudi znal ceniti vaše trude in vaše žrtve za lepšo bodočnost našega naroda.

Komerz.
Včeraj je pohitelo v Ljubljano že mnogo slovenskega krščansko mislečega učiteljstva, ki se je zbralo zvečer s svojimi prijatelji v veliki dvorani »Uniona« k pozdravnemu večeru.

Pri pozdravnem večeru se je nadučitelj g. Jeglič spominjal svojih tovarišev, ki so ostali v težkih bojih proti slovenskemu liberalizmu zvesti katoliški in narodni ideji. Pozdravlja prija-

telje slovenskega učiteljstva, ki so se udeležili pozdravnega večera, prevsem člane deželne šolskega sveta gg. prof. Keržiča, deželne odbornika dr. E. Lampeta in prof. Evg. Jarca. Med drugimi je pozdravil poslanca dr. Zajca, ravnatelja slovenske trgovske šole prof. fesorja Remca, dr. Opeko, dr. Lenarda, dr. Dermastio in ostale navzoče. Med živahnim odobravanjem se je zahvalil vsem navzočim izmed ljubljanskih katoliško mislečih krogov, ker so se udeležili komerza slov. učiteljstva in pokazali s tem ljubezen do enega najvažnejših slojev slovenskega naroda.

Preč. g. profesor Kržič, dolgoletni vzgojitelj slovenskega učiteljstva na Kranjskem, je povdarjal na kratko težave in borbe krščansko mislečega učiteljstva na Kranjskem. V kratkih besedah je očrtal, kako se je začelo jasni pred leti v vrstah poštenega učiteljstva na Kranjskem, kako se je pojavljala jutranja zarja. Zbirali so se oblaki, grmelo je, strele so vdarjale v našo stran. Sedaj se je spreobrnilo in strele udarjajo na stran naših nasprotnikov, ki se pené zavisti vsled onemogle jeze. Pojavile so se med modernimi pedagogi nove struje, toda do viška ne pridejo, ker manjka njihovim delom verske podlage. K uspešnemu delu slovenskega učiteljstva more biti podlaga samo katoliška narodna vzgoja. Živeli vsi prijatelji krščanskega učiteljstva! Živeli Slomškariji in Slomškarice!

Državni in deželni poslanec gosp. Jaklič se je spominjal v svojem govoru prejšnjih časov. L. 1900 okoli Božiča se je v starem »Katoliškem domu« zbralo prvič učiteljstvo na prvem podobnem sestanku. Bilo je navzočih sicer dosti duhovščine, dijaštva in drugega občinstva, toda malo učiteljstva. Bili so takrat v katoliško narodnih učiteljskih krogih malodušni ter so dvomili, ali bo pošteno gibanje med učiteljstvom uspelo. Učiteljem, združenim v »Slomškovi zvezi« je dajalo vzpodbujevalen zgled katol. narodno dijaštvo, ki se je vedno po svojih zastopnikih udeleževalo prireditvev katoliškega učiteljstva in ki je s svojimi uspehi dajalo pogum našemu učiteljstvu v težki svoji borbi. Zato jim nazdravlja govornik ter jim kliče: Bog jih živi ter naj tudi v bodoče podpirajo Slomškarje.

Dež. odbornik dr. Evg. Lampe je v svojem govoru omenjal, kako se je ustanovnik krščanske učiteljske organizacije spominjal poleg veselih tudi žalostnih časov našega učiteljstva. Danes gleda učiteljstvo nazaj na svoje 10-letne uspehe s ponosom, ker ve, da na podlagi svojega truda in znoja bo tudi v bodoče uspevala organizacija pošte-

no - mislečega učiteljstva. Ravno kar se vrše tri zborovanja. Neki ljudje zborujejo v Novem mestu, značilen zbor je danes na Španskem, slovensko krščansko učiteljstvo pa slavi svoje uspehe v Ljubljani. V Novem mestu zborujejo nasprotniki, o katerih se ne ve, kako bi se jih natančneje označilo. Govornik se spominja sekte starovercev na Ruskem, ki zamuje vse, kar ni bilo v navadi, ko se je ta sekta ustanovila. Ne jedo krompirja, ne pijo čaja, ker tega tedaj še ni bilo. Takí staroverci so naši liberalci! V svoji ničvredni sekti hočejo živeti naprej vedno v starih predsodkih. Mi pa smo napredovali z duhom časa, uživalo se je krščansko učiteljstvo v potrebe ljudstva in mu skušalo koristiti. Na shodu svobodnomiselnega učiteljstva je neki profesor, ki je uslužben na zavodu, ki naj vzgaja bodoče »narodne dame«, izjavil, da v liberalni Zavezi ne sme biti preveč črnornenih in belornenih. Tako je govoril profesor srednje šole, ki naj vzgaja bodoče matere. Tudi mi želimo, da bi bilo med liberalci vedno manj črnornenih in belornenih, kajti mi hočemo, da bi enkrat cele liberalne učiteljske organizacije bilo konec. Terorizma mora biti konec, ki hoče svobodo le zase, vse drugo pa tlači. Ko so hoteli španski katoličani protestirati proti nasilstvu, je poslala vlada proti njim žandarje. Ti ljudje, ki propovedujejo svobodo, so proti vsaki svobodni misli. Toda ti ljudje ne bodo uspeli niti na Španskem, niti trajno na Francoskem, niti trajno drugod, najmanj pa pri nas. Mi smo zrasli v boju, mi si boja želimo in mi v boju zmagujemo. (Burno odobravanje.)

Mestni učitelj g. Simon je pozdravil navzoče ljubljanske obrtnike, pristaše S. L. S., katerim je zaklical staro prislovico katoliških obrtnikov: Bog živi in blagoslovi pošteno rokodelstvo!

Deželni poslanec, nadučitelj Ravnikar, se spominja v svojem govoru škofa Slomška, ki je bil prvi in najimennitnejši slovenski pedagog. Pisal je, da ubog učitelj več stori, kot pa kak general.

Praprotnik, Močnik in drugi slovenski pedagogi so posnemali Slomška. Pred 20 leti so se že zbirali učitelji v čitalnici ljubljanski, nasproti kazini, v Slomškovem duhu, ki vlada tudi danes v »Slomškovi zvezi«. Govorilo se je takrat kot danes med nami, da morata duhovnik in učitelj delovati skupno za narodov blagor. V »Slomškovi zvezi« vlada danes mnenje, da morata slovenski učitelj in duhovnik skupno delati za prosep slovenskega ljudstva, ker sta edina in glavna faktorja slovenske-

LISTEK.

Dekle z bliseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard. — Prevel J. M.

(Dalle.)
»Vem, da si prepričan, kar praviš; če boš pa prepričan še potem, ko se vrneš v Rim, kjer najdeš mnogo enako lepih kakor je kraljica Esencev, je pa druga stvar.«
»Da, moja stvar.«
»Gotovo — tvoja stvar. Ali imaš še kaj pridejati svojim poveljem, ki jih tako prijazno daješ svojemu ponižnemu upniku, trgovcu Benoniju?«
»Da, dvojce. Prvič, da ne bodeš več moj upnik, ko odidem iz tvoje hiše. Še bo sem prinesel denarja, da ti vse poplačam, denar in obresti. Moje govorjenje o posojilu je bilo samo šala in izgovor, da bi zvedel, kaj ti je znano a o Mirijam. Ne, ne čudi se, da znam tudi jaz biti — it. Nespametni človek, ali misliš da mi potreboval bornega pol talenta imam take vire? Veš, tam v Jeruzalu bi si jih lahko izposodil deset ali dvajset, samo ako bi obljubil

svojo podporo kot obresti. Moji strežaji čakajo z denarjem zunaj. Pokliči jih notri in si izplačaj denar in obresti in še nekaj za nagrado povrh.«

Sedaj pa drugo. Mirijam je kristjana. Ne vtikaj se v njeno vero. Ni sicer moja vera to, vendar ne vmešavaj se v to zadevo. Ti si vrgel njenega očeta in njeno mater, svojo lastno hčer, gladijatorjem in levom, da so ju pobijali in trgali, in sicer samo zato, ker sta bila drugačnih misli kakor ti. Vzdigni samo en prst zoper njo, in jaz te vlečem v amfiteater v Rim, da bodo tudi tebe pobijali gladijatorji in levi trgali. Dasi mene ne bo tukaj, bom vedel za vse, kaj boš delal, kajti imam prijatelje, ki so zvesti in ogleduhe, ki so še boljji. Sicer se pa v najkrajšem času vrnem. Sedaj te pa vprašam, ali mi slovesno obljubiš in prisežeš pri Bogu, ki ga častiš, prvič, da ne boš silil Mirijam, da bi se poročila z Judom Kalebom, in drugič, da ji boš dal zavetišča, ravnal z njo lepo in ji dovolil, da bo prosto živel po svoji veri?«

Benoni je skočil pokonci.
»Ne, Rimljan, tega ne storim! Kdo si pa ti, ki se drzneš v moji lastni hiši mi predpisovati, kako naj ravnam s svojo lastno vnukinjo? Plačaj, kar si

dolžan, potem pa odidi in ne prikaži se več pred moja vrata. S teboj nimam več nobenega posla.«

»Oho!« je rekel Mark. »Le počasi! — Morda bi bilo dobro, da ti nekoliko pogledaš po svetu. Ljudje, ki hodijo po svetu, so navadno bolj uljudni, kakor si ti. — Daj, če hočeš, pa preberi to-le pismo.«

Benoni je bil radoveden kakor Judje sploh in zato ga je vzel in čital sledeče:

»V imenu cesarjevemu Marku, Emijevemu sinu pozdrav! S tem pismom ti zapovemo, da primeš, ako bi se ti zdelo umestno in potrebno, judovskega trgovca Benonija, ki stanuje v Tiru, in ga odpelješ vjetega v Rim. Zatožen je, da je zapleten v judovsko zaroto, ki ima namen, uničiti rimsko oblast na Judovskem. — Gesij Flor, namestnik.«

Ko je Benoni prečital pismo, se je zgrudil na naslonjač ves blede od strahu. Toda zviti Jud se hitro zave, skoči po koncu, pograbi pismo in ga raztrga na drobne kosce.

»Kje je sedaj tvoje povelje, da me imaš pravico prijeti?«

»V mojem žepu,« odgovori Mark in se zakrohota, »ono, ki sem ga tebi pokazal, je bilo samo prepis. Ne, ne po-

zvoni in ne dotakni se onega zvonca. Pogledj to-le,« in potegnil je iz žepa srebrno piščalko. »Pred vrati stoji petdeset vojakov. Ali naj jih pokličem?«

»Nikar,« odgovori Benoni, »vsaj ti obljubim, da storim vse po tvoji volji. Prisegati pa mi vendar ni treba.«

»To je treba, ker si Jud in svetohilnec. Izročil si njenega očeta in njeno mater okrutni smrti, zato je tudi mirijam v nevarnosti. Dalje tudi sovražiš mene in moj narod, zato boš podpiral mojega tekmeca, akoravno je morilec, in jaz sem na dekletovo prošnjo dvakrat prizanesel njegovemu življenju. Prizezi!«

Benoni je vzdignil svojo roko in prisegel slovesno prisego, da ne bo silil Mirijam, da bi se poročila s Kalebom niti s kom drugim in da ne bo izdal skrivnosti njene vere ali jo radi tega preganjal.

»Ni še dovolj,« je rekel Mark. »Napiši tudi vse, kar si prisegel in podpiši.«

Benoni je rad ali nerad napisal, kar je prisegel, in podpisal. Mark se je pa podpisal kot priča.

»Poslušaj me, Benoni,« je rekel, ko je vzel papir. »To zaporno povelje mi daje na prosto prijeti te, kadar se mi zljubi. Sicer pa — ako želiš, da se pre-

ga naroda, ki sta sposobna rešiti in dvigniti to naše ljudstvo.

Dr. L. Lenard je omenjal v svojem govoru, kako je deloval na učiteljsku v kraju, kjer ni bil učitelj vedno v položaju žrtvovati za povzdigo svojega ljudstva samo svoje duševne zmožnosti, temveč tudi svoje življenje, svojo kri. Prva njegova učenka, je bila po nekaj tednih zaprtja v trimesečno ječo, ker je učila otroke čitati. V teh okoliščinah se je naučil govornik veliko bolj ceniti delovanje učiteljstva. Vsaka kaplja znoj našega učiteljstva, je seme lepše bodočnosti našega naroda. Živel trud, seme bodočnosti našega naroda!

Akademik Mašič, predsednik pododbora »Slovenske dijaške zveze« za ljubljansko okolico, se je zahvalil v imenu katoliško - narodnega dijaštva za pozdrave učiteljstva. Dijaštvo je vedno rado prihitelo na zborovanja katol. narodnih učiteljev, kolikor so mu pripuščale razmere in moči. Delo dijaštva med ljudstvom potrebuje poleg zaslonbe duhovščine, tudi zaslonbo učiteljstva. Govornik čestita h koncu k 10letnici »Slomskove zveze«.

G. nadučitelj Bregar iz Zg. Šiške je povdarjal, kako je stopilo svobodomiselnost na Slovenskem s terorizmom na dan in kako so se našli ljudje, ki so plavalji proti liberalni vodi. Načelnik teh mož je bil predsednik naše »Slomskove zveze« (Klici: Živijo Jaklič!), ki kljub nekdanjemu liberalnemu preganjanju more s ponosom reči, da je bil začetnik »Slomskove zveze«, da jo je vodil in da je njegova zasluga, da prospeva. Časi so se zjasnili. Strt je terorizem nasprotnikov katoliško-mislečega učiteljstva, kar je velika zasluga S. L. S. Kako je narodno - napredna stranka plačevala naklonjenost slovenskega učiteljstva, je dovolj dokazano z dejstvom, da liberalna stranka ni kandidirala učiteljev v razne ljudske zastope v zanesljivih okrajih, pač pa jih je znala izrabljati samo kot števne kandidate. Toliko od naših nasprotnikov obrekovana S. L. S., ki ni mogla storiti za učiteljstvo to, kar bi rada, pa je dala učiteljstvu v postavodajalnih zastopih dva mandata, kar je jasen dokaz, da ji je veliko ležeče na dobrem in poštenem učiteljstvu. S. L. S. naj cvete, raste in živi!

Med komersom je prepeval ad hoc sestavljeni mešani zbor.

DANAŠNJE ZBOROVANJE »SLOMSKOVE ZVEZE«.

Zborovanje »Slomskove zveze« v dvorani »Rokodelskega doma« je otvoril danes dopoldne po sveti maši v frančiškanski cerkvi g. Jaklič kot predsednik »Slomskove zveze«. Dvorana je bila napolnjena učiteljstva. Predsednik poslanec Jaklič je v kratkih besedah očrtal in označil delo »Slomskove zveze«, ki se dviga od dne do dne. V prvi vrsti je pozdravil zlasti tiste učitelje in učiteljice, ki so bili že na prvem zborovanju »Slomskove zveze«. Med odobravanjem zborovalcev je pozdravil navzočega deželnega odbornika dr. Lampeta, dr. Lesarja, profesor Kržiča, deželna poslanca Dimnika in Ravnikarja ter zastopnika goriškega katoliško mislečega učiteljstva gospoda Stanto. Omenjal je, da v početku ni nihče pričakoval, da bi se zveza tako okrepila, kot kažejo sedanji uspehi. Ob desetletnici »Slomskove zveze« zabavljajo nasprotni listi. Nismo pričakovali, da bi pošteno pisali in tudi ne pričakujemo. Naši uspehi so nam najbolj-

ši dokaz pravega dela našega učiteljstva. Te dni so zborovali naši liberalni tovariši v Novem mestu, pa jih niti toliko ni bilo, kot je nastukaj, kljub temu, da imajo stroške za pot povrnjene. Naše učiteljstvo ve, da napreduje in se veseli že v naprej, ko bo praznovalo svoj drugi jubilej. Prepričani smo, da bo boljše za učiteljstvo, čim manj jih bo v nasprotnem taboru. Katoliško narodno učiteljstvo hoče korakati skupno z ljudstvom in z njim si bo izvojevalo svoje zmage! (Živahno odobravanje.)

Deželni odbornik dr. E. Lampe pozdravlja učiteljstvo, ki je s svojim desetletnim delom dokazalo, da napreduje. Nasprotniki nas napadajo, da smo mračnjaki. Ako pa opazujemo delovanje naših ljudskih društev, spoznamo, kje so pravi vzgojitelji. Kot članom deželnega šolskega sveta nam predhaja vse nedostatke, kljub temu, da naša stranka nima v njem večine. Od naše strani se zahteva samo, da je učiteljstvo izobraženo, kakor mora biti učiteljstvo, da izpolnjuje svoje dolžnosti ter da ima ljubezen do mladine in ljudstva. Čegar otroke vzgaja. Nikdar niso bili zastopniki naše stranke proti učiteljem, ki so se držali teh treh točk. To je naš odgovor na napade onih, katerih upoštevati nečemo. Boj za svobodno in krščansko šolo se nam kaže v svojih sadovih. Vzglede nam je Francija, kjer gonijo otroke z bajoneti v brezverske šole. Danes ima Francoska čez 14.000 analfabetov med rekruti, kar prej ta država ni poznala. Svobodo pridigujemo, a brati in pisati jih ne naučimo. Naše učiteljstvo bo nadaljevalo svojo pot.

Častni člani »Slomskove zveze«.

Soglasno in med splošnim odobravanjem se je imenovalo za častne člane »Slomskove zveze« dr. Ivana Šusteršiča, prof. E. Jarca, dr. Lesarja in profesorja A. Kržiča.

Blagajnikovo poročilo.

O blagajniškem poslovanju »Slomskove zveze« je poročal g. Sadar. Iz poročila posnemamo, da je imela zveza dohodkov 2653 K 67 h, izdatkov 331 K 98 h, prebitka 2321 K 6 h. Blagajniško poročilo se je soglasno odobrilo.

Tajnikovo poročilo.

Tajnik Štrukelj je podal svoje poročilo, katero omenjamo le v glavnih potezah. Vse delovanje »Slomskove zveze« je prešlo od centrale na podružnice. V »Slomskovo zvezo« je pristopilo toliko članov, da se je moglo organizirati že 7 podružnic, ki so v teku poslovnega leta priredile 22 zborovanj z 28 predavanji. »Slomskova zveza« kot taka je zborovala le enkrat, in sicer o Božiču. Šlo se je za regulacijo učiteljskih plač. Nekaj je v tem oziru »Zveza« dosegla, a odnehala ne bode prej, dokler se učiteljski dohodki ne uredijo tako, kakor je že zahtevala v svojih mnogih peticijah. Člani »Slomskove zveze« pa niso delovali le v šolskem in učiteljskem zmislu, ampak tudi zelo živahno izven šole, bodisi že v izobraževalni ali gospodarski organizaciji. In ravno to delo vzbuja javnost, da se vedno bolj in bolj zanima za člane »Slomskove zveze«. O tem bi vedeli povedati zlasti naši člani šolskih korporacij. Pa tudi najvišja šolska korporacija v deželi se interesira za Slomskarje. Dokaz temu je, da je poslala našega člana M. Humeka v Giessen, kjer se je izpopolnil v

kmetijskem znanju. Pa tudi naš deželni odbor si je izbral našo članico Eno Peče in jo poslal v Brno, da se izuri za vodstvo gospodinskih tečajev. Dalje tajniško poročilo bode objavil »Slovenski Učitelj«. (Konec.)

Prvi slovanski narodno-gospodarski kongres.

Za sodelovanje odličnih narodno-gospodarskih, osrednjih, poljedelskih in obrtnih korporacij iz vseh slovanskih avstrijskih dežel priredi »Slovenska narodno-gospodarska družba« v dneh 14. in 15. avgusta 1910 v Ljubljani prvi slovanski narodno-gospodarski kongres.

Ta kongres je prvi poizkus, zblizati avstrijsko Slovanstvo na gospodarskem polju in dati organizacijske temelje za trajno gospodarsko sodelovanje slovanskih narodov v Avstriji.

Ta kongres ima v prvi vrsti informativni pomen. Poda naj pregled dosedanjega razvoja posameznih slovanskih narodov v Avstriji v glavnih strokah njih gospodarskega delovanja, pokaže naj sliko njih današnjega narodno-gospodarskega stanja in določi naj njih najvažnejše naloge v prihodnosti s posebnim ozirom na sodelovanje z ostalimi slovanskimi narodi. — Ljubljanski kongres se pa gotovo ne bo omejil samo na to, sicer važno informativno nalogo. Postavil bo tudi organizacijsko podlago za državne zveze slovanskih poljedelcev in obrtnikov, eventualno trgovcev, da bo mogoče na ta način varovati skupne koristi slovanskega poljedelstva, obrtništva in trgovstva tem uspešnejše v širšem okviru državne, in sicer slovanske organizacije.

Ze davno se je kazala potreba zblizanja narodno-gospodarskih slovanskih delavcev v Avstriji in njih skupnega posvetovanja o korakih za gospodarsko emancipacijo in utrditev slovanskega življa v Avstriji. To bo prvi poizkus, udeležiti idejo slovanske solidarnosti na polju, ki je za obstoj Slovanstva danes gotovo najvažnejši, na gospodarskem polju in na tu dobljenem sodelovanju graditi slovansko vzajemnost tudi v vseh ostalih smereh. Od dosedanjih platoničnih izjav je treba stopiti k delu, h konkretnim akcijam.

Z veseljem trdno upamo, da bo prvi slovanski narodno-gospodarski kongres začetek skupnih gospodarskih akcij avstrijskih Slovanov, da jih bo zblizal v danes najpomembnejši stroki javnega življenja in da bo imel velik pomen za uresničenje slovanske vzajemnosti sploh. Na shod so obljubili priti zastopniki iz vseh slovanskih dežel cele Avstrije.

Na programu kongresa so referati odličnih narodno-gospodarskih slovanskih delavcev in reprezentantov poljedelskih, industrijskih, obrtniških in trgovskih organizacij.

Kongres se bo otvoril v nedeljo dne 14. avgusta 1910 ob pol 9. dopoldne v »Narodnem domu« v Ljubljani, popoldne ob 3. uri bodo posvetovanja sekcij: splošne narodno-gospodarske, poljedelske in trgovske. V ponedeljek, dne 15. avgusta ob pol 9. uri dopoldne bo končno zborovanje kongresa.

Vabimo vso slovansko javnost, ki se za stvar zanima, na 14. in 15. avgusta 1910 v Ljubljano, kjer bo obenem shod slovanskih gasilcev.

Dnevne novice.

+ Občni zbor »Slovenske dijaške zveze« se vrši letošnje leto dne 23. avgusta v St. Jakobu v Rožu na Korškem. Dnevni red občnega zbora je: Ob pol 10. uri sv. maša; nato 1. čitanje zapisnika lanskega občnega zbora, 2. poročilo odbora, 3. poročilo revizorjev, 4. volitev novega odbora, 5. slučajnosti. Takoj po obedu zborujeta združena organizacijska odseka, ki imata rešiti važna vprašanja dijaške organizacije. Ob 3. uri popoldne javno zborovanje z dnevnim redom: manjšinsko delo pri drugih narodih in pri nas (tu referira o manjšinsko-obrambnem delu pri Čehih in Poljaki. cand. iur. Andrej Veble, pri Nemcih. cand. iur. Iv. Brozovič, pri Italijanih en tovariš goriški bogoslovec). Diskusija in referati o tem vprašanju bodo gotovo dali marsikako novo misel za naše narodno-obrambno delo, obenem pa tudi v marsikom vzbudili zanimanje za narodno-obrambno delo in veselje za sodelovanje pri njem. Zvečer ob 7. uri je priateljski sestanek. Za člane S. D. Z. je po pravilih obč. zbor obligaten. Naj bi torej ne bilo nobenega člana, ki ne bi prišel dne 23. avgusta v St. Jakob. Oddaljenejšim je svetovati, da pridejo že 22. avgusta popoldne na Jesenice, kjer bodo preskrbljena prenočišča. Tu bodo mogli prenočiti tudi 23. avgusta oni tovariši, ki pojdejo naslednji dan na Sv. Jošt k socialnemu tečaju, in pa oni, ki zvečer nimajo zveze proti domu. Vabimo pa najvljudnejše tudi zastopnike slov. katol. učiteljstva in vse prijatelje katol. narodnega dijaštva, zlasti še preč. duhovščino, da se udeležijo občnega zbora. Na svidenje v St. Jakobu! Predsedstvo »Slovenske dijaške zveze«.

+ Otvoritev društvenega doma v Spodnjem Logatcu. S. K. S. Z. opozarja vsa izobraževalna društva notranjska na slovesno otvoritev društvenega doma v Spodnjem Logatcu, ki se vrši Vel. Šmarne popoldne. Vabijo se društva, da se v čim večjem številu udeležijo te za Spodnji Logatec pomembne slovesnosti.

+ Izobraževalno društvo na Vačah je priredilo včeraj predavanje za svoje člane. Predaval je dr. Lampe o izobrazbi. Očrtal je razne svetovne napore in pokazal, kje je prava izobrazba in pravo delo v korist ljudstva, zlasti kmečkemu stanu. Ustanovil se je ženski odsek v izobraževalnem društvu. Značilno za razmere na Vačah je, da so učenci učitelja Blagajnetja okoli hiše žvižgali in hoteli shod odraslih članov izobraževalnega društva motiti. To pač zahteva temeljito remeduro šolskih razmer na Vačah.

+ Dr. Kokalj proti liberalni stranki. Stara krščanskosocialna ljubezen v dr. Kokalju še živi. V »Slovenskem Narodu«, ki je sedaj postal pravi kaleidoskop liberalne stranke, je nastopil dr. Kokalj jako ostro proti liberalni stranki. Dr. Kokalj piše v »Narodu« o načrtu novega kazenskega zakona in pravi: »Kot nadaljno kaznivo dejanje v tem poglavju pa našteva načrt lovsko in ribjo tatvino. Iz tozadevnih določil našega načrta se bomo prepričali, da so pri sestavi načrta sodelovali tudi navdušeni lovci, ker se je v načrtu v vsakem oziru poskrbelo, da uživa popolno zaščito takozvani gospodski šport, kakor nazivajo ravno raznovrstne love. Ako je to zakonito varovanje love

rokovanje Esencev ne uresniči — prenehaj kovati zarote proti cesarju. Ukaži sedaj svojemu služabniku, da pokliče slugo, ki plača moj dolg. Sedaj pa bodi zdrav! Kdaj in kje se zopet snideva, ne vem, bodi pa prepričan, da se snideva! Po teh besedah je Mark odšel.

Benoni je zrl za njim in na njegovem obrazu so se pokazale zlobne poteze.

»Grozil mi je. Teptal v blato vse moje svetinje. Prekanil me je, ta rimski deček. Ali je še kaj ostalo v tej kupi sramote, da bi jo izpil? Kdo izdaja naše skrivnosti in koliko mu je znanega? Nekaj, vendar ne vse, sicer bi me bil takoj zaprl. Da, gospod Mark, tudi jaz sem prepričan, da se zopet srečava, toda tako, da tebi ne bo posebno ljubo. Tvoja ura je odbila, moja šele udari. Sicer pa moram držati svojo prisego, kajti nevarno bi bilo prelomiti jo in utegniti bi se pretrgati nit, na kateri visi meč. Čemu bi tudi hotel kaj žalega storiti deklici ali jo prisiliti, da se poroči z onim lopovskim Kalebom, ki je gotovo slabši nego ta Rimljan? Ta človek vsaj ne laže in ne goljufa. Zares, prav rad bi videl to deklico. Takoj odinam proti Jordanu.«

Nato je pozvonil in ukazal slugi, da naj pripelje v sobo Markovega strežaja.

Iz preteklosti ljubljanskih mesarjev.

Ker občinstvo sedaj mnogo razpravlja o mesarjih, bo marsikoga zanimalo, kaj pravijo stari viri o ljubljanskih mesarjih. Vrhovec piše v svoji knjigi »Ljubljanski meščanje v minulih stoletjih«:

Nobena zadruga ni dala magistratu toliko opraviti, kakor mesarska. Kolikor daleč sežajo poročila nazaj v minulost, vedno se je moral magistrat rohati z mesarji, ki so pritiskali občinstvo s previsokimi cenami. Vsako leto so odbrali po štiri mestne očete, ki so natanko nadzorovali te renitentne ljudi.

V srednjem veku so prodajali meso »na oči« (»nach dem Gesichte«), na funte šele od leta 1541. dalje. Takrat so ukazali mestni očetje mesarjem obenem, naj ne pritiskajo občinstva s tem, da terjajo le »bel denar«; »črni denar«, ki ga je bilo pač največ med ljudmi, bil je namreč na slabem glasu. Leta 1650. so mesarjem prepovedali dajati na 30 funtov mesa več nego za 12 kr. vampov in doklade, na 20 ne več kakor za 8 kr., na 10 pa nikakor ne več nego za 3 solde vampov v nameček.

Če je kupil kdo četrt telefa, moral

mu je prodati mesar po določeni ceni vsak kos, katerega si je kupec izbral, ali glavno, ali jetra, pljuča, ali noge. Telečje glave niso smeli razsekavati, ampak jo prodajati celo. Leta 1691. je moral magistrat mesarjem ukazati, da morajo revežem prodati mesa, če bi ga zahtevali, ti še tako malo. Kdo je živino pregledoval, če je zdrava, ne vem povedati, ali da se je to godilo, posnemam iz opazke iz leta 1552., da so nekemu mesarju, ki je zaklal bolnega vola, vrgli meso v vodo. — V postu so bile mesnice zaprte; o tem času niso smeli prodajati mesa. Leta 1568. pa, ko je razsajala huda kuga, dovolili so mestni očete, da se sme, toda samo v eni mesnici, meso prodajati, in sicer naj se vrste mesarji drug za drugim.

Vkljub temu, da je minulo že nad 100 let, odkar so morali prodajati na vago, jeli so mesarji vendar še leta 1650. prodajati zopet le »na oči«. Magistrat jim je zapretil, da jih bo, če ne odjenjajo, kaznoval prikratk z 1 cekinom, drugič z 2, tretjič pa, kakor se mu uvidi. Kdor je sleparil s slabo vago, kaznovali so ga prikratk v denarju, drugič so ga obsojili na križ, in tretjič so mu ustavili obrt. Kakšna je bila kazen na križ, ne vem povedati. O tem sem našel samo eno notico iz leta 1635. Nekov mesarski hlapec se je nosil kaj su-

rovo proti občinstvu; mestni očetje so ga okarali in dali zopet postaviti križ za špitalom, ki ga tam že dlje ni bilo videti. (Dem groben Fleischernechte wurde das erwiesene und deswegen ein Kreuz, wie vor diesem gewesen, bei den Fleischbänken aufzurichten zu lassen, dem Hr. Stadtcammrer angefügt worden.) Najbrž so mesarje na križ privezavali in jih razpostavljali zasmehu občinstva.

Poleg obrtnega davka so plačevali mesarji še takozvani »Fleischkreuzer«, ki ga je pobirala dež. gosposka. Ta davek je bil cesarski davek, ki ga je deželna gosposka jemala v najem in ga izterjavala po vsi deželi. Navadno ga je vzelo vsako mesto zopet od deželne gosposke v najem; l. 1706. n. pr. je plačeval Kranj 400, Radovljica 100, Krško 240, Kamnik 150, Kostanjevica 150, Višnja gora in Rudolfovo 60, Metlika, Lož, Kočevje Črnomelj, Loka, Rateče in Mokronog 40 gld. mesarskega davka na leto. — Ljubljanski mesarski davek je najel leta 1762. neki grof Rasp za tri leta ter imel pravico pobirati ga od vsega v mesnicah, po hišah, na sejmu ali sicer kje prodanega mesa. Davek ni bil majhen, kajti mesar je moral plačati od vola ali telice v tretjem letu (»von einem Terzel«) 2 gld. 16 kr.; če je pa tehtala telica menj, kakor en stot. le

dandanes še umestno, o tem bi se dalo mnogo govoriti. Po našem mnenju je smatrati lov za nek ostanek iz srednjega veka, za nekaj privilegij, ki se dandanes ne da več opravičevati. Morda to naše mnenje ne bode ugajalo lovcem, ki bodo pri zagovoru lova osobito povdarjali gmotne koristi, katere imajo naše občine od lova. Temu zagovoru nasproti se pa lahko sklicujemo na ono ogromno škodo, katero dela divjačina našemu kmetu na polju, v gozdih in posebnost v vinogradih, ker ta škoda daleko presega koristi, katere dobivajo občine iz lovskih zakupnin. — Tako se je dr. Kokalj javno postavil v popolno nasprotje z liberalno stranko, kajti v deželni zboru kranjskem so liberalci in Nemci soglasno glasovali zoper vse to, kar zagovarja dr. Kokalj. Dr. Kokalj bo iz tega menda sprevidel, v kako slabi družbi se je doslej nahajal.

+ **Orel v Cerkljah pri Krškem** je priredil včeraj, 7. t. m., javno telovadbo. Telovadbe so se udeležili tudi bratje Orli iz Radeč in Sv. Križa pri Kostanjevici. Pod vodstvom brata Dostala iz Ljubljane so proizvajali jako dobro proste vaje. Tudi orodna telovadba in skupine so bile izborne. Vaje s praporci cerkljanskega naraščaja so občinstvu jako ugajale. Ob tej priliki so vrle članice ondodnega izobraževaln. društva uprizorile igr. »Tri dekle in petelin«. Zele so veliko pohvalo. V imenu Zveze Orlov je govoril brat Janko Hočvar. Nadalje sta navduševala Orle č. g. kaplan Kreč in Fatur. Po telovadbi je bila ljudska veselica, pri kateri je jako marljivo svirala godba iz Samobora.

+ **Sokoli strgali slovensko trobojnik** Veselice in javne telovadbe v Cerkljah so se udeležili tudi Sokoli iz Sv. Križa pri Kostanjevici. Ko so se do dobra vpijanili, začeli so izzivati mirne Orle. Toda postala so jim tla kmalu prevročja. Iz jeze, ker so se morali odstraniti od veselice, so strgali slovensko zastavo. V cestnem jarku oboroženi s koli in samokresi so čakali, kdaj da se bodo vrnil Orli. Kakor Indijanci so padli po mirno korakajočih Orlih. Toda kljub strelom samokresov se Orli niso ustrašili. Zanesli so se na gole pesti. Zajci so jo morali po stari navadi popihati. Bratje Sokoli, lahko ste vonosni na vaše dolenske brate!

+ **Laške barabe** v Pulju so 6. t. m. napadle gručo Hrvatov, ki se je vračala iz »Narodnega doma«, koder so protestirali zoper prepoved izleta, ki so ga nameravali prirediti tržaški Slovenci v Pulj. Kako se je laška mazzinianska mladež pri tej priliki odlikovala, spričuje sam »Piccolo«, ki pravi, da so bili štirje Hrvati težko ranjeni; eden je bil »do krvi pretepen«, da je »padel na tla onesveščen«, drugi je bil »težko ranjen« in »s pestmi obsut kakor s točo«, tretjega so »vrgli v morje, da bi bil gotovo utonil«, ako bi ga ne bili drugi rešili, četrtega pa so »moral prenesti v bližnjo lekarno«. Tako opisuje glasilo Lahov samo demonstracije in sifovost svojih pristašev! Hudo narašča laška ošabnost v Primorju; ali Hrvatje spe? Svoječas so bili Lah skoraj nekoliko bolj ponižni, kakor so danes. Vlada seveda Lahe protežira, zlasti v Pulju, koder farba vlado in c. kr. mornarico znani lisjak župan dr. Vareton. Lah res potrebujejo univerze!

1 gld. 8 kr.; od manjše telice po 30 kr., od teleta 15, od ovna, ovce, kože 14 kr., od kozlička, jagnjeta ali mladega prasca po 6 soldov. Da ni plačal tega davka ni smel nihče živine zaklati. Nekoga, ki je zaklal na tistem 64 gld. vredno telico, kaznovali so z 12 gld. Oproščen ni bil tega davka nihče; plačevati so ga morali celo plemiči, samo da je bil ta davek na kmetih manjši; edini oproščen v Ljubljani so bili Avguštinčiči pred Špitalskimi vrati (v sedanjem frančiškanskem samostanu), ki pa so morali za svoje podložnike vendar le plačevati malo vsoto 9 gold. Meščanom je bilo dovoljeno zaklati brez davka po enega prasca na leto; če je rabil kdo več mesa, moral je plačati. Tudi mesarjem je bilo 18. stoletje pogubno. Leta 1755. je štela zadruga 21 mesarjev, 20 let za tem se je skrčilo število na šest glav. Leta 1737. so morali mesarji zaklati vsak teden 20 volov, in še tega mesa niso mogli prodati, ker so dovažali plemiči s kmetov obilo mesa v mesto.

Večkrat smo že omenjali, da so gospodari mestni očetje v 17. in početku 18. stoletja tako slabo, da je morala lada mestno gospodarstvo prevzeti sama. Kako nesposobni so za gospodarstvo, dokazali so mestni očetje poslednjikrat v letih 1776. do 1780. V postu leta 1776. so se uprli namreč mesarji

— **Člane S. D. Z.**, ki so imeli tekmo letošnjega poslovnega leta kaka predavanja po izobraževalnih društvih in tega še niso javili tov. predsedniku, prosimo nujno, da to čim prej store, da bo poročilo o delovanju S. D. Z. v zadnjem letu čim popolnejše. Naznanijo naj kraj, čas in naslov predavanja vsaj do 19. t. m. tov. predsedniku: cand. iur. M. Natlačen, Manče pri Vipavi.

+ **Knjigovodski tečaj**, ki ga je priredila »Zadružna Zveza« pretekli teden v Ljubljani, je obiskovalo 18 gospodov. Ogledali so si ob tej priliki mizarstvo zadrugo in škofove zavode v St. Vidu in pa tobačno tovarno v Ljubljani.

+ **Slovensko zasebno gimnazijo**, ki se bo otvorila v Gorici, bo, kakor poročajo laški listi, baje vlada prevzela v lastno režijo.

— **Kolera v Trstu?** Tržaški listi poročajo: Včeraj zjutraj ob prihodu brzolaka z Dunaja (ob 9. uri 25 minut) je bila telefonično obveščena mestna bolnišnica, da je došel z vlakom nek bolan mož, in naj pridejo ponj z nosilnico, kar se je tudi zgodilo. Moža so prenesli v sprejemno sobo, da ga preišče zdravnik. Bil je to Adolf Huber, star 32 let, prideljen poštni ambulanci Trst-Dunaj in nastanjen v tem poslednjem mestu. Zdravnik ga je preiskal in dal potem prenesti v II. oddelek. Tukaj je pa Huberja preiskal dr. Sturli, ki je na njem konstatiral sumljive znake: bljuvanje, grizlo, mrzli pot, krče itd.

Dr. Sturli je takoj obvestil o tem predsedništvo zdravniškega kolegija, ki je odredilo, da se bolnega moža prenese v posebno barako v mestni bolnišnici, kjer bo popolnoma ločen. Dali so mu tudi postrežnico, ki ostane seveda popolnoma izolirana. Huber je v oskrbi dr. Sturlija, dr. Nigrisa in dr. Mauana. Sprejemno sobo so takoj desinficirali, iz sobe so morali iziti vsi uradniki in drugi uslužbenci. Tudi enega uslužbenca, Mancinija, ki je šel z nosili po bolnika na postajo, so izolirali, dočim so drugemu, ki je bil med tem že odšel na dopust v svoj rojstni kraj v Italijo, brzojavili v slučaju potom oblastnijo, kamor se je podal. Zvedelo se je še, da je Huber na postaji v Polčanah pojedel večjo porcijo svinjskega mesa in izpil več vrčkov piva, zato ni izključeno, da gre tu le za slučaj vnetja želodca in črevesa. Prebivalstvo zamore biti povsem mirno, ker je uprava mestne bolnišnice storila vse primerne korake, da se v slučaju, da gre res za azijsko kolero, ta bolezen ne razširi.

— **Zanimiv štrajk v tiskarni.** O tem poročajo goriškim listom: Hilarijanska tiskarna je dobila pred kratkim stavn stroj Linotype. Iskala je najprej doma sposobnega stavca, tudi na društvo stavcev se je obrnila, ali brez uspeha. Zato je dobila linotypista iz Vicenze, moža iste političke struje, ki veje v isti tiskarni. — Ko je ta nastopil svojo novo službo, so vsi stavci s strojevodjo vred zapustili tiskarno, — nastal je štrajk, ki je jako zanimiv. Hilarijanska tiskarna namreč dela naprej, skoro kakor prej, samo stroški so manjši. Linotypist izdelal sam za pet stavcev. Prosto voljno se je oglasilo več visokošolcev in drugih oseb, ki opravljajo razne posle. skarski jopič, in zanimivo ga je gleskaski jopič, — in zanimivo ga je gledati za malim strojem, na katerem tiska posetnice, zavitke, račune in tako drobnarijo. Na Linotype stavi tudi sam glavni urednik »Eco« in »Popolo«, ki iz-

(bilo jih je šest) rekoč, da ne morejo več prodajati mesa po tisti ceni, kakor jim jo je določil magistrat. Zaradi te hudomušnosti so jim zaprli mesnice, razpustili zadrugo ter jim odpovedali meščansko in žnjo združeno pravico za klanje. Dne 22. marca je ukazal magistratu višji urad, naj prevzame klanje v svojo oskrbo. Magistrat se je branil na vse moči, opozarjajoč, da bo trpela mestna blagajna gotovo škodo. Ali okrožni urad je ostal pri svojem ukazu ter zapretil mestnim očetom, da jih da zapreti na Grad, če ne ubogajo. Kakor marsikdaj sicer, morali so se podati mestni očetje tudi sedaj.

Res se je zgodilo, kar so pričakovali. Takoj prvi mesec so imeli 2013 gld. 43 kr. izgube in tekoma enega leta 19.607 ali kakor se čita v drugem fascikulu 20.472 gld. 1 kr. 3 vin. Izguba ne bi bila toliko, če bi bili mogli spečati 1660 volovskih kož, ki so bile pač precej vredne. Kaj se je s temi kožami zgodilo, ni mogoče povedati; v računih mestnih niso vštete nikjer. — Tako, seveda, stvar ni mogla iti dalje in o Veliki noči leta 1777. je prevzela klanje, po povelju deželne gosposke posebna komisija: »Fleischhausschrottungs-Commission«; za izgubo onih 20.472 gld. pa so storili odgovorno bivšo mesarsko zadrugo, ki je prosila, naj jo iznova osnujejo ter ji dovolijo zopet klanje. Gospo-

hajata redno v še povečani obliki. Tudi se je prijavilo več gospodičen iz boljših rodbin, ki se hočejo v kratkem priučiti ročnemu stavljenju. Za slučaj potrebe se to izvrši. Goriška »Soča« pravi k temu štrajku: Gospodarji so odgovorili, da se smatrajo popolnoma v pravu in da ne popustne nikdar niti za las, tudi če štrajk ostane za vedno, češ, si bodo že znali pomagati. — Zdaj je kakih deset delavcev brez dela in dokler traja ta štrajk, ne morejo najti dela v Gorici, drugod najbrže tudi ne. V interesovanih krogih se smatra tudi ta štrajk le boj — stavnim strojem. Takih bojev v drugih mestih doslej nismo opazili. Stavnji stroji so brez dvoma velikanski napredek v tiskarstvu, zato pričakujemo, da se te razmere pomirijo in ure dajo tudi v Gorici.

— **Na svetovno potovanje** je krenil te dni iz Londona č. g. župnik belopeški J. Lavtiza r. Najprej pojde v Ameriko v New York, potem v San Francisco in nadalje na Japonsko in Kitajsko. Na to potovanje je mislil in se pripravil že štiri leta. Namerjal je izročiti se v varstvo slavnostnega obratnega podjetja Cook in sin, ki je zahtevalo, naj vložijo pet tisoč K. Gospod pa si je premislil in sedaj potuje popolnoma na svojo roko. Pred odhodom je obljubil, da se na potu spomni tudi našega lista, za katerega pričakujemo zanimivih poročil z raznih krajev.

— **Minister javnih del Ritt** došel je 5. t. m. dopoldne iz Trsta v Bohinjsko Bistrico, kjer ga je na kolodvoru pozdravil c. kr. okrajni glavar Župnek iz Radovljice. Minister se je nastanil v Grand-hotelu »Triglav«, in sicer v dependenci »Bogumila«. Opoldne sprejel je minister obisk okrajnega glavarja in zastopnika »Deželne zveze za tujski promet« dr. Krisperja. Informiral se je obširno o razmerah tujskega prometa na Kranjskem in razgovarjal o različnih ukrepih, s katerimi bi se zamogel povzdigniti tujski promet. Minister, ki bode bival nekaj časa v Bohinju, namerava napraviti celo vrsto izletov.

— **Umrl** je v Vrhovem pri Radečah gospod Franc Burkeljc, znan po svojih pristnih dolenjskih dovtipih in odkritosrčni družabnosti širom Dolenske. Svetila mu večna luč!

— **Točo z nevihto** so zopet imeli ponoči dne 5. t. m. od 10. na 11. uro v vaseh Bršlin, Kamence in Daljni vrh občine Prečna, kjer je potokla še tisto, kar je od toče z dne 19. julija ostalo. Ajda, ki je zelo lepo kazala, je popolnoma uničena. Državni trtni nasadi v Bršlinu so vsled uim zelo poškodovani in bo zato prihodnjim spomlad le malo trt oddajati. Tudi s tem je naš ubogi vinogradnik hudo prizadet, ker ne bo mogel dobiti za obnovo vinogradov cenjenih sajenk. Merodajna oblast naj se vendar nemudoma pobriga, da se pomaga ubogim kinetovalcem, ker sicer bodo še bolj navezani na izseljevanje v tuje dežele. — Iz Novega mesta se nam o tem strašnem neurju še piše: V petek, dne 5. t. m., je ob pol 10. uri zvečer tukaj nastala silno huda nevihta. Lilo je, kakor bi se bil oblak odtrgal, potem se vsula grah debela toča; ležala je po 5 do 8 cm visoka; ležala je semtertje še drugo jutro. Škoda na vrtovih v Novem mestu in Kandiji je velika; nekatere vasi šmihelske in prečinske fare so hudo prizadete, tudi vinogradi Podgoro. Posebno je trpela ajda, ki je popolnoma uničena. Proštov-

lep vinograd na njegovem vrtu je grozno zdelan. Ubogi kmetje zdihujejo. Škoda v vinogradih, zdaj še na njivah; črv vse spodjeda. Povprašujejo se: kaj bo letos z nami!

— **Srečen skok iz vlaka.** V soboto je na gorenjski železnici med Škofjo Loko in Kranjem padel neki mož iz vlaka. Vlak se je peljal nazaj po ponesrečenca, a o ponesrečenca ni bilo ne duha ne sluha. Menda se je le nekoliko opraskal in potem pobegnil, ker se je bal, da za tako izvrsten »smrtni skok« ne bo še kaj kaznovan.

— **Nevihla v Idriji** je bila v petek 5. avgusta. Kmalu po 12. uri je strela udarila v hišo J. Krapša v Rižah. V hiši navzoče je vrglo, poškodovan ni bil nihče, razbilo je ogledalo in predalnik odmaknilo. Obenem se je pri strehi pokazal plamen, ki so ga pa pogasili. V pomoč je prišla tudi silna ploha, ki se je ulila takoj po strehi.

— **Ubil** se je občinski siromak v St. Lambertu, Miha Beja. Padel je na poti iz Hoste na Selišče čez strmo pečino, kjer so ga našli šele tretji dan in ga po vrveh z veliko težavo zvelikli navzgor.

— **Strela ubila** je zadnji petek popoldne 26 let starega Janeza Šuta, kmečkega sina pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah, ko je na paši vračal konje. Kazal je vedno veselo lice in nikomur ni nič žalega storil. Slučaj pa nas uči: Bodite vedno pripravljeni!

— **Dar Jugoslovanski akademiji.** Hrvaška deželna vlada je kupila sliko Mirka Rački: »Prehod čez Aheron« in jo podarila Jugoslovanski akademiji za Strossmayerjevo galerijo.

— **Učiteljica utonila.** Mrliča so pogegnili v soboto zjutraj iz Soče pri podgorskem mostu. Spoznali so v njem truplo učiteljice Emilije Lozar.

— **Poročil** se je Josip Černe, asistent južne železnice v Sp. Dravogradu z gđ. Mici Mežatovo iz Logatca.

— **Strela.** — **Alkohol.** V petek je strela udarila v gospodarska poslopja Janeza Pirc iz Dednega vrha pri Raki. Pogorel je pod, kašča, hlev, kozolec in krma. — Obesil se je v četrtek Franc Levičnik, posestnik iz Gore. V hramu na Cesti pri Krškem je pil in pil in si konečno vrat zadrnil z vrvjo. Ko so ga vzdignili, je bruhalo vino iz njega. Zalostna smrt.

— **Avstrijsko mornarično društvo.** Nadvojvoda Franc Ferdinand je na predlog osrednjega načelnštva imenoval princa Alfreda Liechtensteina za predsednika Avstrijskemu mornaričnemu društvu. To imenovanje bo vsekakor pospeševalo razvoj rečenega društva, ki ima zlasti velik gospodarski in patriotski pomen za morsko obrežje in zato tudi največ za Slovence, ki prebivajo ob morju.

— **Samoumor učitelja, pristaša »svobodne šole«.** Iz Velikovca nam pišejo: Zadnje nedelje se je ustrelil ravno med drugo božjo službo ob 10. uri mladi učitelj iz Vovber, Egbert Bohrer. Kupil si je pri tukajšnjem trgovcu Kultererju revolver, šel na ulico in ga tam poskušal; kar naenkrat si ga nastavi pod brado in se ustrelil. Bil je takoj mrtev. Samoumorilec ni imel nobene vere, bil je slab učitelj, zraven pa strasten pristaš »svobodne šole« in hud nasprotnik cerkve. Otrkom je v šoli prepovedal, da se ne smejo škroiti z blagoslovljeno vodo, kadar pridejo v cerkev. Hodil je vedno po gostilnah in se navadno zmiraj prepiral. Neki vovberski

Iz bruseljske svetovne razstave.

VI.

V novem Kongo-muzeju v Tervueren. — Mednarodni kongres vegetarijancev na svetovni razstavi. — Prometne uredbe na belgijskih železniceh.

Pol ure z električno železnico iz Bruselja je prelestno letovišče Tervueren. Začetkom maja je bil tvorjen Kongo-muzej, ki ga je zamislil pokojni kralj Leopold. Mogočna mramornata dvorana, 130 metrov dolga, 40 m visoka, me sprejme. Kratek sprehod med vitrinami nas poduči o tej ogromni državi, 18-krat večji od matere zemlje Belgije: o izdelkih, narodu in pokrajini. Velezanimive so harpune za lov na nilske konje; slonokoščena kladiva domorodcev. V drugi dvorani vidimo črnce, kako zarezujejo skorjo kavčukovega drevesa. Zopet drugje se nam predočujejo konške naselbine Aruwimi, Sankuru, Katanga, in kako se ta eksotična imena še imenujejo. Znameniti, posebno za zdravnike, so razni izvidi o tropični spalni bolezni (Schlafkrankheit). Tako krasnega kolonijskega muzeja nima nobena država, niti Anglija! Biti v Bruselju in ne obiskati Kongo-muzeja, pomenilo bi iti v Rim in ne videti sv. Petra cerkve!

Razstave so najadno najboljše to-

(Dalje prih.)

kmet, ko je slišal to novico, je takoj rekel: »Tega ni škoda, je slabo učil naše otroke.« Njegov brat, učitelj na meščanski šoli v Št. Vidu, je postal brezverec. Njegov oče, ravnatelj na tukajšnji meščanski šoli, pa se je izjavil pri neki hišni učiteljski konferenci: »Ko bom enkrat v pokoju, potem boj na nož tej stranki« (namreč katoliški). Kakršno življenje, takšna smrt!

VČERAŠNJI DOGODKI V SAN SEBASTIANU.

San Sebastian je bil včeraj podoben velikemu vojaškemu taborišču. V soboto so bile semtertje male praske med karlisti in radikalc.

Aretiranih je bilo 42 oseb. Pri preiskavi neke hiše v Centro Vasca je bilo v soboto aretiranih 132 oseb. Včeraj pa ni bil nikjer kaljen mir, kar je dokaz izborne organizacije španskih katoličanov.

Zanimivo je čitati poročila židovskih šmokev, ki si v nedostajanju senčnih poročil izmišljujejo, kako so prišle v San Sebastian čete kmetov, na čelu jim duhovniki, a da so duhovniki takoj pobegnili proč od kmetov, ko so zapazili vojake. Židovski šmoki so nezadovoljni, da ne morejo v imenu svobode poročati o postreljenih španskih katoličanih, zato si izmišljujejo take stvari.

Po francoskem vzorcu.

Španski ministrski predsednik namerava predložiti zbornici predlogo za ločitev cerkve od države po francoskem vzorcu.

Vatikanova spomenica.

Vatikan izda v kratkem belo knjigo o svojih odnošajih napram Španski.

KAKO SE MORETA AVSTRIJA IN NEMČIJA ZANESTI NA ITALIJO.

»Lega Navale«, glasilo italijanskega društva za ojačenje voj. flote, piše o rusko-japonskem sporazumu, pravi, da je isti indirektno naperjen proti Avstro-Ogrski in Nemčiji, kajti Rusija hoče tako dobiti nasproti njima svobodne roke. Dalje pravi, da to ni čudno, ker vsaka velesila mora biti oprezna pred tema dvema cesarstvi. O njuni zavezništvi Italiji nihče ne sumi, ker je dobro znano, da bi njej v resnem trenutku niti ne padlo na um, da stopi v obrambo svojih zaveznikov.

V mirnem času zamore biti trozveza koristna. Ali da bi Italija hotela iti v boj proti Angleški in Francoski za interese Nemčije in Avstro-Ogrske, v to, pravi omenjeni list, zamore verovati samo blaznik.

RUSKI CAR IN ČRNA GORA.

Ruski car pošlje k jubileju črnogorskega kneza oddelek ruskega brodivja in nekega ruskega velikega kneza.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

rišče za kongrese. Last non least — tudi vegetarijanci so si letos dali v Bruselju rendez-vous. Tudi mene je mikalo, da si ogledam to nenavadno zborovanje, pa evo me na njem.

Mednarodna vegetarska unija je bila ustanovljena pred dvema letoma v Draždanih prigodom esperantskega kongresa. Bilo je navzočih kakih 300, za špinačo vnetih možakarjev. Razstava ima veliko, nalašč za kongrese prirejeno zborovalno palačo in ta se je odprla tudi vegetarskim kongresistom. Tudi vegetarska jedilnica je na razstavi in v njej so vegetarci jedli. Bil sem enkrat v tej jedilnici ter sem se prepričal, da je vegetarijanska hrana še najdražja, ako jo izven doma uživaš. Posebno številno so nastopili profesorji s francoskih medicinskih fakultet. Bodoči vegetarijanski kongres se bo vršil 1. 1913 v holandski metropoli Haag-u.

Mala Belgija je letos prigodom svetovne razstave vpeljala tako ugodne prometne naredbe, ki jih razven v Švici nimajo nikjer. Mislim na takozvane popotne abonnemente. Prišedš na katerokoli belgijsko postajo — vse belgijske železnice so državne — ter predloži svojo fotografijo ter si kupiš vožni listek, bilo za 5 ali 15 dni, s katerim se lahko noč in dan voziš po vseh belgijskih železnicah. Za 5 dni stane vožnja po vsej Belgiji: v II. razredu Fr 20.50, v III. razredu Fr 11.75; za 15 dni pa v II. razredu Fr 41.50 in v III. razredu Fr 23.50. Oglejmo si te ugodnosti поблиže. Avstrijski posetnik bruseljske razstave pride na belgijsko mejo ter si v Herbesthalu kupi listek II. razreda za Fr 41.50. Vožnja od meje do Bruselja

Poučno potovanje kranjskih in koroških kmetov v Švico.

Iz Lucerna z mnogimi zgodovinskimi in drugimi zanimivostmi pelje naša pot po železnem tiru ob Brienskem jezeru v Interlaken. Radi bi se bili pomudili v tem kraljestvu bogatcev, kjer stane eno samo prenočišče v prvem pregolu 50 frcs, toda dobro poznamo hotelor: »Kdor hoče iti na Dunaj...« in ker smo hoteli priti čeli domov, zato smo zapeli le eno v slovo šviški »Opatiji« in jadno drčali naprej ob Thunskem jezeru v deželo naših kmečih želja proti Simmenski dolini.

Če smo imeli opraviti doslej z bolj ali manj temnorjavo šviško pasmo, smo prišli v Erlenbachu v Eldorado lepo pisane simodolske živine. Prva je razširjena po vzhodni Švici, simodolke pa imajo svoje domovanje po zapadnem delu lepe bernske Gorenjske (Berner-Oberland). Pokrajina je kot ustvarjena za rejo dobre plemenske živine: planinski pašniki s sladkimi travami in zelišči, vedno dovolj mokrote, čvrsti planinski zrak, ki se poigrava neprestano po zasneženih vrhuncih z divjimi kozami in prinaša tudi v dolino hladne poljube snežnobelim sorodnicam, saanskim kozam z obilico mleka, do 6 litrov na dan. Intezivna solnčna svetloba je prevažni faktor za izrejo zdrave živine ter provzroča tudi intenzivnejše barvilo kože pri živini, pa tudi cvetlic. Naše skrčolice (hieracium) nimajo gori po planinah tiste medle rmenne barve, ampak potemnevaajo tako blizu solnčnega prijatelja v temni rdečini. Tudi ljudstvo samo, pa tudi šviška vlada si že desetletja prizadeva na vso moč za povzdigo živinoreje in Švicarji priznavajo sami: »Brez organizacije, brez živinorejskih zadrug bi nikdar ne bili tam, kjer so danes.«

Tajnik simodolske zadruge za pisano živino, g. Aellen, nam je v navdušenem predavanju podal glavne poteze, iz katerih se razvidi prizadevanje Švicarjev, ustvariti si tip živine, ki bi bila v vsakem oziru kolikor mogoče na višku hasnovitosti. Pri simodolski živini gredo na to, da dosežejo zdrave, krepke harve, v prvi vrsti rdeče-pisane, ki so zdaj moderne. Dalje lepe, enakomerne telesne oblike; velike in težke živali, ki se dajo dobro spitati. Niso redke pitane krave s težo do 1000 kg, voli celo do 1200 kg. Meso je fino, ne pretolsto. Da je simodolski vol dober delavec, je znano; pa tudi mlečnost simodolskih krav se je bistveno povečala. Leta 1906. je poslala Zveza živinorejskih zadrug kravo iz Erlenbacha v Milan na razstavo, kjer je imela kljub izpremenjenim razmeram še vedno po 30 litrov mleka na dan. Zanimivi so bili podatki o premovanju in punktiranju živine. Maksimum pik je 100, a se to število nikdar ne doseže, največ je 95 pik, najmanj pa se zahteva za premovanje 68 pik. Premije so za junce mnogo višje nego za krave, ker se prvi preje izrabijo in je torej riziko pri njihovi reji dosti večji.

sama bi stala Fr 8.90. Prišedši v Bruselj, bi kmalu izvedel, da vzlic vsemu trudu ne more dobiti primerne stanovanja. Kaj bi storil? Peljal bi se v bližnje mesto Gent, kakor to delajo danes vsi iznajdljivi obiskovalci bruseljske razstave. Sicer bi ga vožnja v Gent in nazaj stala Fr. 5.80, ker pa ima listek za vso Belgijo, ga ne stane nič. V Gentu pa najde naš Avstrijec lepo sobo v udobnem hotelu Ganda, in sicer za 3 Fr krasno sobo, in tako se vozi vsaki dan iz Genta na razstavo in nazaj, kar bi ga sicer za 13 dni stalo Fr 75.40. Petnajsti dan pa še hoče posejiti »kraljico Atlantskega morja«, ponosni Ostende ter se odpelje popoldne iz Ostende naravnost v Herbesthal. Vožnja iz Genta v Ostende stane Fr 4.40, od tja nazaj v Herbesthal Fr 17.10, tako da bi naš bodri Avstrijec vsega skupaj zavozil Fr 111.60. Ako pa vzame abonement za 15 dni v II. razredu, ga vožnja stane povprečno na dan Fr 2.77, pri čemur se po vseh progah lahko v tem obdobju vozi kolikorkrat hoče. Vzemimo n. pr. III. razred. Za Fr 11.75 se človek lahko 15 dni neprenehoma po celi Belgiji vozi. To je ugodnost, kojo bi trebalo tudi pri nas v Avstriji vpeljati za gotova okrožja državnih železnic. Smatram za svojo dolžnost na to potno ugodnost opozoriti one Slovence, ki bi si morda ogledali svetovno razstavo v Bruselju, da si takoj na belgijski meji v Herbesthalu oskrbijo abonnement-listke. Prenočevati pa hodijo vsi razsodni tujci izven Bruselja v bližnja mesta, kakor Gent, Louvain (Löwen), Mons, Charleroi itd., kajti iz Bruselja vozi na vse strani vsake četrt ure vlaki.

V simski dolini sami je 20 živinorejskih zadrug. Najimennitnejši semnji za simodolsko živino so Erlenbach, Zweisimmen, Frutigen zlasti v mesecih septembru in oktobru. Živinorejske zadruge po tukajšnih skušnjah ne smejo biti prevelike; posamezna naj ima po 150 do največ 250 krav, manj lahko, več pa ne. Kmetje vodijo vse zadruge sami in se ne zanašajo, da jim bo storila in plačala vse dežela (kanton), kot zahtevajo pri nas mnogi čudaki, celo odrasli in v letih. V Švici imajo tudi zadruge s samo 36 kravami. Pri prevelikih zadrugah je režiža prevelika ali pa se ne dela nič. Oboje je nezdavno. Posestnik ima vpisane v zadruzi po tri krave; te pa morajo biti po strokovnjaški komisiji pregledane in punktirane. Telice in junčki takih krav imajo seveda mnogo večjo vrednost od drugih.

Zadruza ima po velikosti 1 do 2 bika, ki morata biti posebno lepa. Poleg tega ima še v svojem okolišu »bike s pogodbo« (Vertragsstiere), to je zasebne živali, za katere dobi lastnik letno remuneracijo, a ima zato posebne dolžnosti v korist združnikom.

Zadruge plačujejo za svoje bike rejcem 2-50 frcs na dan, skoki pa so zadružni.

Gosp. Aellen sam, ki je prišel kakih 8 ur daleč od svojega doma, je silno izobražen živinorejec in ima več krav, ki so dobile po 89 do 91 pik pri premovanjih. V spremstvu prijazenega moža smo se podali na planini Tschuggen in Blenkli, tudi sami veseli, tembolj, ker nam je tudi nebo pokazalo prijaznejše solnčno lice, ki bi ga bilo skoro pozabili po nalivih prejšnjih dni. O šviških hotelih ni tu mesto, da bi govorili. Izvrstna postrežba, četudi močno enolična, pri ne visokih cenah, ki si jih je bil pa voditelj potovanja, gospod nadzornik Legvart vnaprej izgovoril. Le iz »Grimialpa« smo odnesli v svojem osrčju občutke, kakor da je hotela postrežba z zastaranim mesom prav plastično dokazati na nas opravičenost hotelskega imena. Sicer je precej zraven zdravična kopel zoper eventualne bolečine, toda bolj človekoljubno bi bilo gotovo: gostom, ki so naročili zdravega kosila, po »Kurhausih« potem ne vprašuje zdrava slovenska kri.

Hvala ti, gosp. Aellen, pokazal si vrlo, kako treba delovati nasproti tujcu kot gentleman za svoje rojake. Hranimo ti najboljši spomin!

Razne stvari.

Zopet cerkven stolp v Benetkah v nevarnosti. Stolp cerkve Maria Mater Domini v Benetkah se je tako silno nagnil, da je posebna komisija določila varnostne odredbe. Komisija je prepovedala tudi zvonjenje.

Kopelji v žganju. »Daily Telegraph« poroča iz New Yorka: Petrolejski kralj Rockefeller, najbogatejši človek na svetu, se koplje že dalje časa v žganju, kakor mu je svetoval domači zdravnik. V kopalno kad izlijejo več steklenic whiskyja, da bi se okrepilo zdravje milijarderja. Več tovarn whiskyja je izrabilo to dejstvo kot reklamo ter je poslalo Rockefellerju več zabojev žganja s prošnjo, naj jim sporoči, kako uporablja kopeli. Tudi drugi ameriški milijonarji se kopljejo zadnje čase v whiskyju.

Preiskave o ruskih upravnih škan-dalih so na povelje ruskega carja — ustavljene, ker so preiskave izrabljali socialisti.

Dve nemški vojni ladji za Turčijo. Nemčija je za 18 milijonov mark prodala oklopnici »Kurfürst Friedrich Wilhelm« in »Weissenburg« Turčiji.

Pismo iz Porenja.

II.

Geisenheim, meseca julija 1910. Izmed stotin vinskih gor v Rheingau-u je gotovo najimennitnejši Johannisberg (Ivanova gora), ne samo zaradi prekrasne svoje lege in rodovitnosti, ampak tudi posebno zaradi zanimive zgodovine. 100 metrov visoka gorica (nad Renom) ima z ene strani, ki je obrnjena proti Renu, stošasto obliko in je od treh strani zasajena z vinsko trto, ki rodi najdražje vino celega Porenja. Dobri letniki iz južne lege so se prodajali na debelo po 80 mark liter-ske steklenice. Taisto vino prodaja hotel Bristol na Dunaju po 200 K steklenico. V kleti stoji polovnjak (600 litrov), poln letnika 1893, ki je vreden 50.000 mark.

Vrhu gorice kraljuje jako obširen grad z lepo romansko cerkvijo (brez zvonika) in mnogimi gospodarskimi poslopi. Grajska cerkev je obenem župna cerkev dveh bližnjih katoliških vasi Johannisberg Grund in Johannisberg Dorf s skupno 1790 prebivalci.

Ozadje gradu (sever) se polagoma vzdiguje in je gosto zaraščeno z raznim gozdnim drevjem, kar zopet veliko pripomore, da je grad in vinske gorice za-varovane pred mrzlimi vetrovi. Pred grajskim poslopjem je velika terasa s prekrasnim razgledom po vsej vinski gorici, po Renu in daleč noter v Hesen-sko. Na Johannisbergu je pokopan znameniti raziskovalec porenške zgodovine N. Vogt, ki je tako ljubil Ren, da je dal svoje srce vzdati v granitno skalo, ki moli iz Rena blizu Rüdesheima.

Johannisberg se je zval prvotno Škofova gora. V 12. stoletju so ustanovili Benediktinci tu gori samostan, ki so ga posvetili sv. Ivanu — odtod sedanjše ime. Večinoma vsa sedanja poslopja, cerkev, klet in mnogovrstne druge naprave so iz tiste dobe, oziroma iz 12. do 18. stoletja. Leta 1802. je zadela samostan ista usoda, kakor stotine drugih samostanov po vsej Nemčiji. 600-letni gospodarji so morali zapustiti svojo lastnino in dragoceno posestvo je romalo iz rok v roke. Ko so pregnali Benediktince, je tu gospodovala nekaj let neka Nassavska rodovina. Par let pozneje je bil lastnik Napoleon, ki je pa daroval posestvo svojemu vojskovodju Kellermannu. Ta je bil pa tako slab gospodar, da je leta 1811., ki je bilo najimennitnejše vinsko leto v 19. stoletju, prodal vse grozdje kar na trileteki trdnjki iz Kolina za 32.500 goldinarjev. Trdnjka je pa dobila za vino iz tega grozdja čez pol milijona goldinarjev.

Ko je bilo konec Napoleonove svetovne slave, je bilo tudi s Kellermannovim »umnim« gospodarstvom na Johannisbergu pri kraju. Sedaj so razne mogočne nemške rodovine stezale roke po tem porenskem biseru. Da bi se izognila vsem neprilikam, je država prodala Johannisberg leta 1816. avstrijski cesarski rodovini. A čudno, tudi sedaj še ni bilo obstanka. Cesar Franc je namreč podelil celo domeno knežji rodovini Metternich, izgovorivši sebi in svojim naslednikom za vse čase samo desetino vsakoletnega vinskega pridelka. In to desetino domena seveda še dandanes redno oddaja in sicer »in natura«. Vsako leto pride ob trgatvi iz Dunaja komisar, ki ostane do toliko časa, da se grozdje potrga, most spravi v sode in določi količina. Meseca januarja, ko se vina učistijo, pride avstrijski komisar zopet, da se določi kakovost. Ker se pridelajo vsako leto vina raznih kakovosti, se na poseben način izzberejo tisti sodi, ki jih dobi cesarska hiša, tako, da ni v kakovosti prikrasna nobena stranka. Kakor po vsem Rheingauu, tako se tudi na Johannisbergu prideluje izključno samo belo vino in sicer iz samega čistega rizlinga, ki ga je v vsej gorici okroglo pol milijona trsov.

Jako zanimiva je trgatve, ki se vrši zelo pozno v oktobru, ob ugodnih vremenskih razmerah celo noter v novembru, ker malo nagnito grozdje (žlahtna gniloba) daje najdragocenejšo kapljico. To pa le tedaj, ako je jesen izredno lepa in gorka in ako megla iz Rena napaja zoreče grozdje. 100 do 150 trgačev ima opraviti v knežjem vinogradu petri do štiri tedne, ker se vrši trgatve silno počasi; grozdje se namreč razbira takoj pri trganju na 3 in še več strani. Trgatve ne sme nikdo pričeti prej, predno to naznani v ta namen izvoljeni »jesenski odbor«. Ako med trgatvijo začne deževati, zapoje zvon, to je znamenje, da mora takoj vse iz vinograda.

Domena Johannisberg meri 332 ha. Od tega je 40 ha njiv, 21 ha travnikov, 224 ha gozdov, 30 ha vinogradov in 17 hektarov zavzemajo poslopja in vrt. Na veliki pristavi takoj poleg gradu redijo precej konj in volov za vprego in okrog 70 krav, najboljših oldenburških mlekaric. Na leto ima domena do pol milijonov mark prometa.

Johannisberg je edina domena v vsem Rheingauu, ki prodaja svoj vinski pridelek samo v steklenicah in sicer že od leta 1822. S tem, da zori vino v sodih in potem še v steklenicah, doseže najvišjo kakovost in 50 do 100 odstotkov večjo rento.

Pol ure od Johannisberga v divni dolini, obrasteni na daleč okrog z gozdi, je sloveča božja pot Mariental (Marijin dol) s starodavno jako lepo cerkvijo in frančiškanskim samostanom. Tu se snide ob nedeljah in Marijinih praznikih večkrat do 10.000 ljudi s celega Rheingaua.

Konečno naj omenim še, da je nadzornik te pravzaprav avstrijske domene načelno vedno Avstrijec. Sedanja nadzornik pa ni samo Avstrijec, ampak tudi zaveden Slovenec, naš štajerski rojak g. Andrej Zmave, izborni strokovnjak, ki se je izobrazil na avstrijskih, nemških in francoskih zavodih, vedno daleč od svoje domačije, ki pa kljub temu ni pozabil svojega materinega jezika, ampak ga goji v svoji družini kot najdražjo cvetko in žrtvuje

Vzorci na razpolago!

NOVOSTI MANUFAKTURNEGA BLAGA 1910!

Vzorci pošiljava franko!

LENASI & GERKMAN

Ljubljana, Stritarjeva ulica 4.

Sukno, kamgarn, damsko blago, delen, batist, zefir, kreton, platno, šifon, gradl, garniture, preproge, zavese, odeje, pletl, šerpe, rute v veliki izbiri.
SOLIDNE CENE.

Dr. Démeter Bleiweis - Trsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni in bolezni v vratu in nosu

**se je preselil s 1. avgustom
na Kongresni trg šte. 15**

nasproti nunske cerkve.

2202 2-1

Za oddati so:

4 stanovanja z 2 sobama, kuhinjo in pritliklami, kakor tudi z oddelkom vrta za zelenjavo in 3 stanovanja z 1 sobo, kuhinjo in pritliklami s 1. septembrom oziroma se preje v novo zgrajeni hiši na Dolenjski cesti, prej posestvo Josipa Jebračina. — Vsled lepega razgleda in svežega zraka, so jako priporočljiva za umirovljene uradnike in slične osebe. — Natančna pojasnila dobi se pri Janku Popoviču na Bleiweisovi cesti št. 32 oziroma pri Josipu Jebračinu, trgovcu na Dolenjski cesti. 2246

Geometer Lisec

Ljubljana, Sodna ulica šte. 3. 2244

Ustna voda „Euodin“

Specialiteta za kadike.

Glavna zaloga:

Lekarna Ub. pl. Trnkozcy v Ljubljani
3427 Cena K 2.—. 52-1

Starejša, izobrazena gospodična

želi vstopiti v kako večje župnišče kot gospodinja. Pismene ponudbe naj se pošljejo na naslov: Marija Anton, Valva-zorjev trg šte. 6, III. nadstr. 2242 3-1

Mlad mož

išče službe za v modno trgovino ali za pisarniškega slugo, več je nekoliko nemškega in laškega jezika. — Ponudbe naj se pošljejo na upravo „Slovenca“ pod naslovom „Mlad mož“. 2249 2-1

Učiteljica

vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, želi vstopiti kot **odgojiteljica** v kako boljšo družino z enim ali dvema otrokoma. Ista je zelo finega in mirnega značaja. Pismene ponudbe naj se pošljejo pod „G. D.“ na upravo „Slovenca“. 2201

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne
železnice v Beljaku prosi,
da se mu dpošlje 11 ška-
telj tako izbornu učinku-
jočih 3281

Salmijakovih pastil

(kašelj lajšajočih, slez razkrajajočih)

lekarka Piccoli v Ljub-
ljani, c. in kr. dvornega
založnika, papeževga
dvornega založnika. Ena
škatljica 20 vin., 11 ška-
telj 2 kroni. Naročila po
povzetju. :-:

Otvoritev gostilne

Slavnemu občinstvu ter vsem cenjenim gostom in odjemalcem posebno pa izletnikom vljudo naznanjam, da sem svojo dobro vpeljano 2254

gostilno zopet otvoril

v Dev. Mariji v Polju, šte. 7.

Točila se bodo razna izvrstna vina kakor: Metliško, Bizeljsko in Goriško. Pre-skrbljeno bode tudi vedno z

dobro kuhinjo

ter s hitro postrežbo. V nadi, da me bode slavno občinstvo podpiralo se vljudo priporo-čam za mnogobrojen obisk ter bilježim z velespoštovanjem

Jakob Dimnik, gostilničar, posestnik in župan
v Dev. Mariji v Polju šte. 7.

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

Šolska zgradba.

Št. Vidu nad Ljubljano

eča dela: zidarska, betonska, sa, ključavničarska in dobava

h je navesti posamezne enotne številke in besedah, je vložiti zaviti krajnemu šolskemu

re dopoldne.

Ponudbe betonskih del je predložiti s statičnim računom. Izrecno se določa, da je staviti ponudbe na podlagi razpisanih določb in predpisov.

Načrti, proračuni in splošni stavbeni pogoji so na razpolago v občinski pisarni v Št. Vidu nad Ljubljano ob navadnih uradnih urah.

Na ponudbe, katere ne bodo ustrezale povsem dražbenim predpisom, ali katere bi se pogojno glasile in na take, ki bodo prepozno ali dodatno vložene, se ne bo oziralo. Stavbeni odbor, oziroma krajni šolski svet si pridrži pravico izbrati ponudnika ne glede na višino cene.

Krajni šolski svet v Št. Vidu nad Ljubljano,

dne 4. avgusta 1910.

3222

FRANC SOUVAN SIN

Manufakturna veletroovina

v Ljubljani

Mestni trg št. 22 in 23.

1816 1 Harodno podjetje.

Nizke cene. Solidna postrežba.

Dr. Ivan Geiger

odpotuje do 16. avgusta 1910.

2229

Ešvegersko
sivo in rdeče
Marzeljsko
Angeljnov

Milo

Priporoča tovarna

Pavel Seemann

Ljubljana

1661

Čebelno-voščene
in
stearinske

Sveče